

Op 1 juli 2017 werd de speekseltest ingevoerd. Een kleine ramp voor ADHD'ers die dexamfetamine gebruiken. De minister begreep dit en beloofde een oplossing. We zijn inmiddels een jaar verder. Hoe ver is hij eigenlijk met die oplossing?

TEKST:

SIMON BOERBOOM, ADHD'ER MET
DEXAMFETAMINE 10MG 3DD1

Tot voor kort was het bij wet verboden onder invloed van alcohol en/of drugs 'een voertuig te besturen terwijl de bestuurder verkeert onder zodanige invloed van een stof, dat hij niet tot behoorlijk besturen in staat moet worden geacht¹. Duidelijke taal, logisch en volkomen terecht: wie dronken of stoned achter het stuur kruipt is een gevaar op de weg en een bedreiging voor andere weggebruikers.

Op 1 juli 2017 is het betreffende wetsartikel uitgebreid met lid 5. Een rijverbod geldt als *'na gebruik van een of meer aangevoerde stoffen het totale gehalte in het bloed van de meetbare stoffen, bij een onderzoek hoger blijkt te zijn dan de daarbij vermelde grenswaarde.'*

Niet het effect telt, maar de aanwezigheid. Deze wijziging gaat samen met de invoering van de speekseltest, ofwel drugstest, **die bij een aantal stoffen uitslaat boven een in de wet genoemde concentratie**. Zo is bij amfetamine bij een concentratie van 50mg per liter bloed autorijden verboden,

ongeacht de rijvaardigheid. Methylfenidaat wordt niet in de wet genoemd.

Belangrijk om te weten voor een ADHD'er die dexamfetamine gebruikt: bij welke dosering komt de amfetamineconcentratie boven de 50mg per liter? Het probleem is bekend en de minister van Justitie & Veiligheid antwoordde in oktober 2017 op Kamervragen dat hij aan een oplossing werkt. **Een dexamfetamine gebruikende ADHD'er hoeft bij normaal gedrag niet voor vervolging te vrezen, schreef hij:** de politie doet alleen een speekseltest bij afwijkend rijgedrag en bij een positieve uitslag is het belangrijk dat de onderzochte meldt dat hij medicijnen gebruikt. Een

Officier van Justitie zal vermoedelijk geen vervolging instellen en een rechter zal iemand die medicatie gebruikt niet bestraffen.

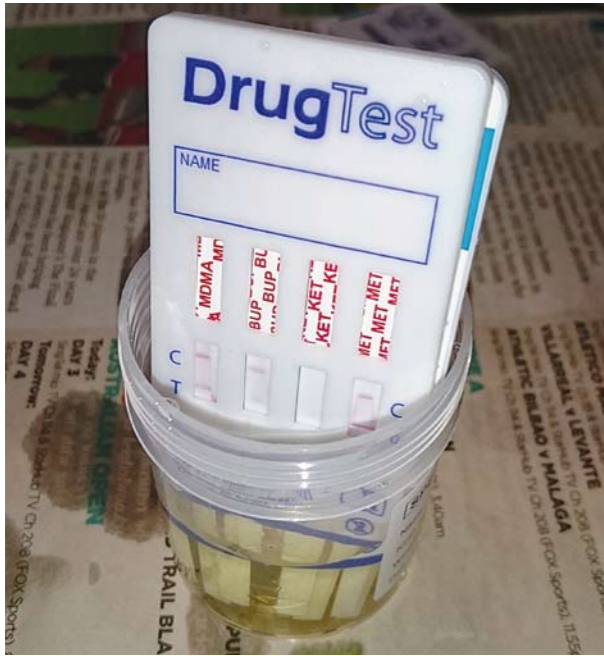
Kleine lettertjes

De minister hield hierbij geen rekening met de kleine lettertjes in de verzekeringspolis: wanneer de wet verkeersdeelname verbiedt (> 50mg/liter amfetamine!) verleent de verzekering geen dekking bij schade. En dat geldt niet alleen voor de 22.000 dexamfetamine-gebruikers. Maar ook voor 100.000 patiënten die morfine gebruiken en 13.000 medicinale cannabisgebruikers, **volgens de Nederlandse Maatschappij ter Bevordering van de Pharmacie (KNMP)**. 133.000 automobilisten die tot een jaar geleden

gewoon met hun medicatie mochten rijden en nu opeens onverzekerd achter het stuur zitten. Mocht de concentratie van hun medicatie te hoog uitpakken.

Fout in de wet

Los van het feit dat niemand weet hoe groot de kans is dat een therapeutische dosis dexamfetamine boven de 50 mg /L uitkomt, zit er nog een grote fout in de wet. De minister gaat ervan uit dat de regeling bij alcohol ook te gebruiken is voor drugs. En dat kan niet. Rijvaardigheid is een resultaat van reactiesnelheid, coördinatie, etc. Bij regelmatig gebruik van een stof kan het lichaam aan die stof wennen, er ontstaat *tolerantie*. Iemand is eerst na één pilsje al on-

der invloed, later blijft hij na het drinken van een krat nog overeind. Maar tolerantie voor alcohol ontstaat **niet met betrekking tot de rijvaardigheid**. Die gaat serieus achteruit bij een concentratie van > 0,5‰ in het bloed, **zo blijkt uit onderzoek**. Omdat dit voor iedereen geldt kan die 0,5 ‰ als legitieme grenswaarde gebruikt worden in het verkeer.

De minister schrijft in de 'Nota van toelichting' bij het 'Besluit alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer' dat de vastgestelde waarden waarboven een rijverbod gelden 'als het ware de vertaling zijn tussen de concentratie van een bepaalde drug in het bloed en de negatieve effecten daarvan op de rijvaardigheid'.² Analooq aan hoe het werkt bij alcohol. Maar bij drugs – en sommige medicaties in dit geval– bestaat er geen algemene waarde omdat het effect van persoon tot persoon verschilt. Bovendien ontstaat bij geregeld gebruik –in tegenstelling tot alcohol– **wél een tolerantie voor het effect op de rijvaardigheid**.

Onzinnige grenswaarde

Het is onmogelijk en onzinnig om voor de genoemde drugs/medicatie een concentratie als maat voor rijvaardigheid te gebruiken. En dat wéét de minister. Zo schreef de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) in haar advies aan de minister: *Er is op dit moment onvoldoende wetenschappelijke kennis voorhanden bij welke concentratie de kans op een ongeval significant begint toe te nemen*.³ De commissie van een deskundige onder leiding van het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) concludeerde hetzelfde: *Er zijn geen gegevens bekend uit experi-*

menteel onderzoek waaruit een grenswaarde voor amfetamine-achtige stoffen is af te leiden.⁴

Toch adviseert diezelfde commissie een grenswaarde voor amfetamine van 50 microgram/L aan de minister, waarover de SWOV schrijft: *Voor de grenswaarden die worden voorgesteld is volgens de SWOV niet aangetoond welke relatie ze hebben met het risico*.⁵

Zero tolerance

Het is nog vreemder: wanneer er twee verschillende drugs en/of alcohol worden aangetroffen, geldt 'zero tolerance'⁶. Er is in dat geval sprake van combinatiegebruik waarbij iedere aantoonbare aanwezigheid van drugs en/of alcohol iemand al strafbaar maakt. Ook hiervoor ontbreekt elke onderbouwing.

Conclusie: het uitgangspunt van de wet deugt niet, de grenswaarden van de minister deugen niet. De wet deugt niet. Als hij lef had zou hij de nieuwe wet intrekken en de situatie van voor 1 juli 2017 herstellen.

Meer lezen?

Op onze website vind je meer info over o.a. **het Zero Tolerance beleid bij 2 soorten 'drugs'**.

Lees ook de **Instructie handhaving rijden onder invloed** als je precies wilt weten hoe het aanhoudingsprotocol werkt.

VOETNOTEN:

¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0006622/2018-03-15#HoofdstukII.Paragraaf1> (artikel 8, eerste lid)

² Zie de **Nota van Toelichting 14 december 2016**. Artikelen 2 en 3 - 2e alinea

³ advies SWOV dd. 14 december 2010 eerste pagina: zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-129557.pdf (kopieer deze hele regel in je browser, dan kun je de PDF downloaden)

⁴ advies 'Grenswaarden voor drugs' dd. 31 maart 2010, pagina 10: zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-129555.pdf (kopieer deze hele regel in je browser, dan kun je de PDF downloaden)

⁵ Zelfde pagina van het SWOV-advies als in noot 4

⁶ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0006622/2018-03-15#HoofdstukII> (onderaan 5e lid van Artikel 8)

de drugstest een nachtmerrie

TEKST:
JULIE HOUBEN

Het was wachten op de eerste persoon met ADHD die in de problemen zou komen door de drugstest die een jaar geleden is ingevoerd. Maar hij is er: Jeroen. Een man die dexamfetamine gebruikt voor zijn ADHD. Eind juli 2017 moest hij een drugstest doen. Daarna begon de nachtmerrie. Lees zijn verhaal en hui- ver over de opeenstapeling van fouten en vooroordelen. En het einde is nog niet inzicht.

D rugstest en ADHD- Een bizar waargebeurd verhaal

Het is eind juli 2017. Jeroen heeft een lange werkdag gehad en heeft behoefte aan een jointje ter ontspanning. Even het gas erop want de coffeeshop sluit om 23.00 uur. Dat haalt hij niet meer, want hij wordt aangehouden door twee agenten, vanwege zijn pittige rijgedag. Hij moet een blaastest doen. Negatief. Dan een drugstest. Die slaat vaag positief uit op amfetamine en THC. Over de amfetamine is Jeroen niet verbaasd. Hij gebruikt dexamfetamine voor zijn ADHD en laat zijn medicatie zien. Cannabis heeft hij echter al dagen niet meer gebruikt. 'Ik was juist op weg naar de coffeeshop', vertelt hij eerlijk aan de agenten. Had hij dat maar nooit gedaan....

Hij gaat op verzoek mee naar het bureau voor een tweede drugstest. Ook die is niet echt overtuigend. Een bloedtest volgt, waarna Jeroen een verklaring moet afleggen. Hij vertelt eerlijk over zijn ADHD en dat hij ook reumamedicatie (Tramadol) en antidepressiva slikt. Plus af en toe een blowtje dus. Doodmoe ondertekent hij tegen 1 uur 's nachts de verklaring die de agent getikt heeft. Dan mag hij naar huis. Het wachten is op de uitslag van de bloedtest. Wat nu als die een waarde aangeeft die hoger is dan de toegestane 50 microgram DEX? En die rare THC-uitslag, terwijl hij al dagen niet geblowd heeft?

Foutje van de speekseltest

Begin oktober komt eindelijk het rapport van het NFI (Nederlands Forensisch Instituut) met de uitslag van het bloedonderzoek. In Jeroens bloed zijn twee

stoffen aangetroffen: amfetamine en Tramadol. De concentratie amfetamine was 28 microgram. Ver onder de grenswaarde van 50. Voor Tramadol (een opioïde) is geen grenswaarde bepaald. En dag later volgt een brief van de politie met de verlossende conclusie: "De resultaten in uw bloed zijn lager dan de grenswaarden(..). Daarom zal tegen u géén proces-verbaal worden opgemaakt".

dan gaan er alarmbellen rinkelen

Grote opluchting bij Jeroen. Zijn medicatie zat netjes onder de grenswaarden. De vage THC-indicatie was dus een foutje van de speekseltest. Lekker betrouwbare test...Hij pakt zijn leven weer op en gaat zonder angst voor een volgende drugstest de weg op. Hij gaat vijf dagen per week met de auto op en neer naar zijn werk en houdt van zijn baan. Bovendien is hij vader van twee kinderen en de schoorsteen moet ook roken.

Ernstige psychiatrische problemen

Helaas, begin december komt er abrupt een einde aan zijn opluchting over de goede afloop. Hij krijgt een oproep van het CBR voor een medisch onderzoek! In diezelfde brief meldt het CBR dat hij per direct niet meer mag rijden. Hij moet zijn rijbewijs inleveren tot de uitslag van dit onderzoek. Wat is hier aan de hand? Navraag leert dat de korpschef uit zijn woonplaats ná de uitslag van de bloedtest alsnog een brief naar het CBR heeft gestuurd. Daarin staat dat hij twijfelt aan Jeroens geestelijke toestand en daarmee aan diens rijgeschiktheid.

Waarom toch deze melding van de politie aan het CBR, terwijl de bloedtest goed was? In de brief staat naast de amfetamine doodleuk de THC weer vermeld, die de speekseltest ten onrechte had gedetecteerd. Hebben ze bij het CBR de uitslagen van het NFI niet gehad dan? Maar het wordt nog veel erger in de brief. Jeroen leest: "De politie zag dat u bloeddorlopen

ogen had en zag u slikken en uw lippen bevochtigen. (...) U kwam opgewonden en euforisch op de politie over." Ook had hij zélf verklaard dagelijks te blowen. Huh? En alsof dat nog niet genoeg is gaat er nog een schepje bovenop: "We hebben duidelijke aanwijzingen dat u geestelijk en lichamelijk niet goed functioneert. Of dat u ernstige psychiatrische problemen heeft. (...) In uw geval twijfelen we aan: ernstig gestoord inzicht of gedrag." Voldoende reden om hem toch te laten onderzoeken en per direct zijn rijbewijs te schorsen, aldus de brief van het CBR.

Wat ging er mis?

Jeroen is perplex. Hoezo dagelijks blowen? Hoezo bloeddorlopen ogen? Hoezo ernstige psychiatrische problemen? Hij krijgt na veel aandringen eindelijk de verklaring onder ogen die hij ondertekend heeft en ja hoor, het staat er: 'Ik weet niet of ik echt verslaafd ben, maar ik blow zo'n 2 gram per dag'. Hij leest nog veel meer dingen die hij niet zo gezegd heeft rondom zijn overige medicatiegebruik. Maar zijn handtekening staat onder de verklaring. Ook krijgt hij een kopie van de verklaring van de agent, waar al zijn vreemde gedragingen in staan beschreven. Uit beide verklaringen rijst een beeld op van iemand die hij helemaal niet is!

Iets is er helemaal misgegaan. Jeroen vermoedt dat het al mis ging toen hij eerlijk vertelde dat hij de koffieshop nog had willen halen. Dan gaan er alarmbellen rinkelen bij politieagenten en gaan ze er gedrag bij verzinnen. Natuurlijk was hij een beetje opgefokt. Het hele verhaal duurde uren. Hij wilde naar huis! Kapot was hij, toen hij uiteindelijk zijn verklaring onder ogen kreeg, ter ondertekening. Met van die stomme ouderwetse typ-letters. Met zijn dyslexie al nauwelijks te lezen als je topfit bent. Hij had zonder nalezen zijn handtekening gezet. En nu is hij een zelfverkleerde dagelijkse blower. Ook al was er geen spoor van in zijn bloed terug te vinden. En hij is zijn rijbewijs kwijt.

Rechtszaak

Zoveel fouten en zoveel onrecht. Jeroen gaat het gevecht met het CBR aan. Hij schakelt een advocaat in en samen dagen ze het CBR voor de rechter. In februari dient de rechtszaak. De rechter geeft hem

gelijk! Het CBR had op basis van de schone bloedsuitslag en de daarna pas opgestuurde politieverklaringen over zijn gezondheidstoestand nooit zijn rijbewijs mogen vorderen. Te weinig bewijs.

Helaas geeft het CBR geen krimp, waardoor er een volgende zitting moet komen. Dat kan maanden duren. Tot die tijd blijft zijn rijbewijs geschorst. Jeroen rijdt al vanaf december dagelijks op een scootertje naar zijn werk, anderhalf uur heen en terug. Dat was de eerste maanden met de winterkou echt een ramp. Zeker voor iemand met reuma. Als dit verhaal nog langer duurt is hij straks zijn baan kwijt. Zijn baas is blij met hem en steunt hem, maar een werknemer zonder rijbewijs is gewoon niet handig.

Bizarre keuring bij het CBR

Eind april is eindelijk de keuring. Een volgende bizarre ervaring. Eerst stelt een basisarts hem wat vragen. Of hij suïcidaal is, of hij een drugsprobleem heeft. Ze zegt dat hij anders overkomt dan de meesten die bij dit bureau gekeurd worden; allemaal mensen die door de politie naar het CBR zijn gestuurd. Dan komt de psychiater. Maar dat gesprek loopt meteen fout als blijkt dat de positieve bloedsuitslag nooit bij de psychiater terecht is gekomen. 'Ik beëindig nu dit gesprek', briest hij woest.

De beteuterde basisarts legt uit: 'Als jouw bloedonderzoek schoon is, hadden we deze zware keuring op last van de politie nooit mogen doen.'

Hoger beroep

De keuring bevestigt Jeroens overtuiging dat het CBR helemaal fout zit in deze zaak. Hij heeft er vertrouwen in dat hij dit gevecht tegen het onrecht gaat winnen. Daarvoor moet er wel een hoger beroep komen. De teller van de kosten voor het hele verhaal tot nu toe staat op bijna € 7000,-, waarvan ruim € 900,- voor de keuring en bijbehorende kosten voor het CBR. De rest is voor de advocaat, die gelukkig goed werk doet. De rechtsbijstandsverzekering van Jeroen dekt dit niet.

Een datum voor het hoger beroep is er nog niet. En zijn rijbewijs heeft Jeroen nog steeds niet terug. Gelukkig zijn de tochtjes op de scooter in deze tijd van het jaar goed te doen.